

Η νίκη του «καλού»

Το 2023 ξεκίνησε με το δυστύχημα στα Τέμπη και τελειώνει με την τρομοκρατική επίθεση της 7ης Οκτωβρίου και τον πόλεμο στο Ισραήλ. Στην εκπνοή του 2022, ο ογδοντατριάχρονος καθηγητής ευρωπαϊκής ιστορίας Αντώνης Μόλχο ουστήθηκε στο ελληνικό κοινό με το βιβλίο του «Η Κοινότητα του Καλού» (εκδ. Πατάκη) ως ο τετράχρονος Τώνης, ένα εβραίοπουλο στη Θεσσαλονίκη της Κατοχής, καταθέτοντας τη δική του οικογενειακή ιστορία του Ολοκαυτώματος.

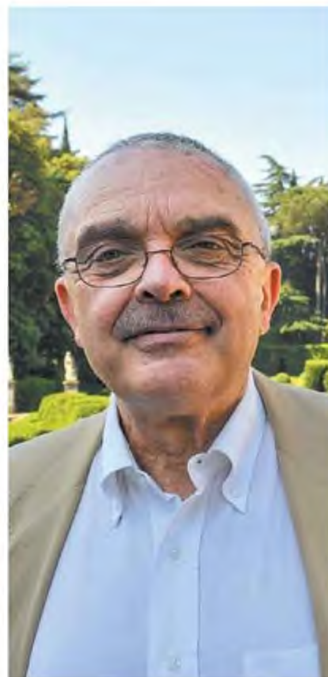
Τη στιγμή που τα πρώτα τρένα αναχωρούσαν από την πόλη γεμάτα Εβραίοι προς την Πολωνία, η οικογένεια του Τώνη έθετε σε εφαρμογή ένα σχέδιο διαφυγής στο οποίο τίποτα δεν ήταν δεδομένο και όλα μπορούσαν να πάνε στραβά. Αφού φιλοξενήθηκε στα σπίτια δύο άτεκνων ζευγαριών Χριστιανών, ο Τώνης επιβιβάστηκε στο τρένο για την Αθήνα διαφεύγοντας τη σύλληψη από τους Ναζί χάρη στην απόφαση του μηχανοδηγού να τον κρύψει για λίγα λεπτά στη μηχανή του τρένου. Ακολούθησε μια μακρά σειρά από περιπέτειες στην Αθήνα από τις οποίες πάντα γλιτώνει χάρη στη φυσική και κοινότητα τόσο των ανθρώπων να κάνουν το καλό. Η επανένωσή του με τη μητέρα του και τον πατέρα του και η επιστροφή τους στη Θεσσαλονίκη σηματοδότησε μια νέα πρόκληση κοινωνικής ένταξης και υπαρξιακής επιβίωσης. Η «τοσκαλοπαρέα της Ευζώνων» είχε χαθεί, το εμπόρευμα της επιχείρησης και τα αντικείμενα του σπιτιού τους είχαν υφαρπαγεί.

Το φθινόπωρο του '45, η Συναγωγή Μοναστηριωτών πλημμύρισε για τον εορτασμό του Γιομ Κιπούρ από τους 2.000 Εβραίους Θεσσαλονικείς επιζώντες που έκλαιγαν, φώναζαν και προσεύχονταν για τον φόνο των συγγενών τους. Ανάμεσα στους επιζώντες ήταν και η μέλλουσα θεία του Μόλχο, η Ενριέττα, που δύο χρόνια μετά την επιστροφή της από το Αουσβιτς παντρεύτηκε τον θείο Ρούφα. Η ζωή στην «Πόλη των φαντασμάτων» έμοιαζε να είναι ειρηνική και τακτοποιημένη, πλην όμως μικρά αγκάθια ξεπιδούσαν τακτικά για να υπενθυμίσουν τα όρια και τους περιορισμούς που έθετε στους επιζώντες η εβραϊκή τους ταυτότητα. Όπως, για παράδειγμα, η υπόδειξη του αγαπημένου καθηγητή του Μόλχο να μην ακολουθήσει τις σπουδές Πολιτικής Επιστήμης που ήθελε γιατί ως Εβραίος δεν επρόκειτο ποτέ να προσληφθεί στο ελληνικό διπλωματικό σώμα.

Η απόφαση του Μόλχο να εκδώσει αυτό το βιβλίο 80 σχεδόν χρόνια από τα γεγονότα που αφηγείται ακολουθήθηκε από τον τραγικό χαμό της ανιψιάς του Εριέττας Μόλχο, που επέβαινε στο τρένο των Τεμπών και διαβάζεται με φόντο τις σκληρές εικόνες των απαγωγών, των ακρωτηριασμών, των νεκρών παιδιών και βρεφών αλλά και της επανένωσης των επιζώντων με τις οικογένειές τους, που κατέκλυαν τους δέκτες μας τους τελευταίους δύο μήνες.

Η κυρία **Χαρτίτη Καρακωστάκη** είναι πολιτική επιστήμων, διδάκτωρ Κοινωνιολογίας στην ΕΗΕΣΣ.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΟΛΧΟ

Η απόφαση του Μόλχο να εκδώσει αυτό το βιβλίο 80 σχεδόν χρόνια από τα γεγονότα που αφηγείται ακολουθήθηκε από τον τραγικό χαμό της ανιψιάς του Εριέττας Μόλχο, που επέβαινε στο τρένο των Τεμπών

Της **Χαρτίτης Καρακωστάκη**